

REPETYTORIA BECKA

Postępowanie cywilne

2. wydanie

pytania

kazusy

tablice

testy

| C.H.BECK

REPETYTORIA BECKA

Postępowanie cywilne

Polecamy w tej serii:

POSTĘPOWANIE ADMINISTRACYJNE, wyd. 2

POSTĘPOWANIE KARNE, wyd. 2

PRAWO CYWILNE – CZĘŚĆ OGÓLNA, wyd. 6

PRAWO HANDLOWE I GOSPODARCZE, wyd. 2

PRAWO KARNE, wyd. 2

PRAWO KONSTYTUCYJNE

PRAWO PRACY, wyd. 2

PRAWO RZECZOWE, wyd. 6

SPADKI I PRAWO RODZINNE, wyd. 2

ZOBOWIĄZANIA, wyd. 2

Beck Akademia
konferencje • szkolenia • e-learning

Legalis
System Informacji Prawnej

Postępowanie cywilne

pytania • kazusy • tablice • testy

2. wydanie

prof. USz dr hab. Kinga Flaga-Gieruszyńska
Adam Ablewicz
Emilia Rucińska-Sech

WYDAWNICTWO C.H.BECK
WARSZAWA 2018

Stan prawny: 1 stycznia 2018 r. (do Dz.U. z 2017 r. poz. 2180)

Wydawca: *Wioletta Żelazowska*

Poszczególne części opracowali:

Pytania egzaminacyjne: prof. USz dr hab. Kinga Flaga-Gieruszyńska

Kazusy: Adam Ablewicz

Tablice: Emilia Rucińska-Sech

Testy: www.testy-prawnicze.pl

© Wydawnictwo C.H.Beck 2018

Wydawnictwo C.H.Beck Sp. z o.o.
ul. Bonifraterska 17, 00-203 Warszawa

Skład i tamanie: Marta Świerk
Druk i oprawa: P.W.P. Interdruk, Warszawa

ISBN 978-83-812-8066-2

ISBN e-book 978-83-812-8067-9

Spis treści

Wykaz skrótów _____ XIII

Część A. Pytania egzaminacyjne

Rozdział I. Pojęcie, rodzaje i źródła prawa procesowego cywilnego _____	I
Pytania 1–7	
Rozdział II. Podstawowe zasady i przesłanki postępowania cywilnego _____	5
Pytania 8–18	
Rozdział III. Podmioty postępowania _____	10
Pytania 19–52	
Rozdział IV. Koszty procesu _____	34
Pytania 53–58	
Rozdział V. Przedmiot procesu cywilnego _____	40
Pytania 59–61	
Rozdział VI. Czynności procesowe _____	41
Pytania 62–72	
Rozdział VII. Przebieg postępowania przed sądem I instancji _____	53
Pytania 73–91	
Rozdział VIII. Dowody w postępowaniu cywilnym _____	68
Pytania 92–104	
Rozdział IX. Orzeczenia _____	77
Pytania 105–118	
Rozdział X. Środki zaskarżenia _____	87
Pytania 119–132	
Rozdział XI. Postępowania odrębne _____	101
Pytania 133–140	
Rozdział XII. Postępowanie nieprocesowe – zagadnienia ogólne _____	114
Pytania 141–159	

Rozdział XIII. Postępowanie w sprawach z zakresu prawa osobowego _____	125
Pytania 160–164	
Rozdział XIV. Postępowanie w sprawach z zakresu prawa rodzinnego, opiekuńczego i kurateli _____	129
Pytania 165–173	
Rozdział XV. Postępowanie w sprawach z zakresu prawa rzeczowego _____	137
Pytania 174–177	
Rozdział XVI. Postępowanie w sprawach z zakresu prawa spadkowego _____	140
Pytania 178–186	
Rozdział XVII. Inne postępowania w trybie postępowania nieprocesowego _____	145
Pytania 187–188	
Rozdział XVIII. Postępowanie zabezpieczające _____	147
Pytania 189–197	
Rozdział XIX. Postępowanie egzekucyjne – zagadnienia ogólne _____	153
Pytania 198–225	
Rozdział XX. Postępowanie przed sądem polubownym _____	176
Pytania 226–230	
Rozdział XXI. Międzynarodowe postępowanie cywilne – zagadnienia ogólne _____	182
Pytania 231–232	
Rozdział XXII. Jurysdykcja krajowa _____	183
Pytania 233–237	
Rozdział XXIII. Uznanie i wykonanie orzeczeń sądów państw obcych _____	186
Pytania 238–240	

Część B. Kazusy

Kazus 1. Sprawa cywilna _____	189
Kazus 2. Zasada jawności _____	191
Kazus 3. Związanie sądu ustaleniami wyroku karnego _____	193
Kazus 4. Doliczanie odsetek do wartości przedmiotu zaskarżenia _____	195
Kazus 5. Wartość przedmiotu sporu _____	198
Kazus 6. Wartość przedmiotu zaskarżenia (I) _____	199
Kazus 7. Wartość przedmiotu zaskarżenia (II) _____	200
Kazus 8. Zasada ciągłości właściwości sądu _____	201
Kazus 9. Właściwość rzeczowa sądu _____	203
Kazus 10. Właściwość miejscowa wyłączna _____	205
Kazus 11. Właściwość miejscowa przemienna _____	208
Kazus 12. Zmiana właściwości miejscowej _____	210

Kazus 13. Właściwość miejscowa sądu	212
Kazus 14. Właściwość umowna	214
Kazus 15. Właściwość sądu	216
Kazus 16. Skład sądu	217
Kazus 17. Wyłączenie sędziego – nieważność postępowania	219
Kazus 18. Zdolność sądowa	222
Kazus 19. Zdolność sądowa. Dopuszczalność drogi sądowej	224
Kazus 20. Zdolność procesowa	225
Kazus 21. Współuczestnictwo formalne w sporze	227
Kazus 22. Współuczestnictwo konieczne	229
Kazus 23. Interwencja	230
Kazus 24. Udział gminy w sprawie o eksmisję	233
Kazus 25. Zdolność sądowa jednostek organizacyjnych Skarbu Państwa	236
Kazus 26. Pełnomocnictwo procesowe	238
Kazus 27. Pełnomocnictwo	241
Kazus 28. Działanie bez umocowania	245
Kazus 29. Umocowanie do działania, udokumentowanie	247
Kazus 30. Odwołanie czynności pełnomocnika	249
Kazus 31. Wygaśnięcie pełnomocnictwa	252
Kazus 32. Przywrócenie terminu a środek zaskarżenia	254
Kazus 33. Śmierć pełnomocnika	256
Kazus 34. Braki pism	258
Kazus 35. Nieuiszczenie zaliczki na opinię	260
Kazus 36. Doręczanie pism	261
Kazus 37. Doręczanie pism sądowych	263
Kazus 38. Dni ustawowo wolne od pracy	266
Kazus 39. Przywrócenie terminu	267
Kazus 40. Res iudicata	269
Kazus 41. Kumulacja roszczeń (I)	270
Kazus 42. Kumulacja roszczeń (II)	272
Kazus 43. Śmierć powoda przed wszczęciem postępowania	274
Kazus 44. Odwołanie cofnięcia pozwu	275
Kazus 45. Uгода sądowa	277
Kazus 46. Wyrok zaoczny	278
Kazus 47. Cofnięcie sprzeciwu od wyroku zaocznego	280
Kazus 48. Uzupełnienie wyroku (I)	281
Kazus 49. Uzupełnienie wyroku (II)	282
Kazus 50. Zagadnienie prawne	284
Kazus 51. Zwolnienie od kosztów a oczywista bezzasadność środka odwoławczego	285
Kazus 52. Zasądzenie kosztów procesu	287
Kazus 53. Koszty procesu przy współuczestnictwie	290
Kazus 54. Zażalenie na koszty	291
Kazus 55. Postępowanie nieprocesowe – zainteresowany	293
Kazus 56. Ponowny tytuł wykonawczy	297

Część C. Tablice

Rozdział I. Uwagi ogólne	299
Tablica 1. Definicja sprawy cywilnej	299
Tablica 2. Rodzaje i tryby postępowania cywilnego	300
Tablica 3. Jawność postępowania cywilnego	301
Rozdział II. Sąd	302
Tablica 4. Właściwość sądu w zależności od źródła przekazania sprawy do rozpoznania	302
Tablica 5. Rodzaje właściwości sądu	303
Tablica 6. Niewłaściwość sądu	303
Tablica 7. Właściwość rzeczowa	304
Tablica 8. Właściwość miejscowa	306
Tablica 9. Właściwość miejscowa ogólna	307
Tablica 10. Właściwość miejscowa przemienne i wyłączna	308
Tablica 11. Skład sądu	309
Tablica 12. Podstawy wyłączenia sędziego	310
Tablica 13. Referendarz sądowy	311
Tablica 14. Prokurator	314
Tablica 15. Wartość przedmiotu sporu (I)	317
Tablica 16. Wartość przedmiotu sporu (II)	318
Rozdział III. Strony	319
Tablica 17. Zdolność sądowa a zdolność procesowa	319
Tablica 18. Skutki braku zdolności sądowej	320
Tablica 19. Skutki braku zdolności procesowej	321
Tablica 20. Współuczestnictwo w sporze	322
Tablica 21. Interwencja procesowa	324
Tablica 22. Interwenient uboczny	325
Tablica 23. Przypozwanie a dopozwanie	326
Tablica 24. Pełnomocnictwo procesowe	327
Tablica 25. Wypowiedzenie pełnomocnictwa przez mocodawcę	328
Tablica 26. Wypowiedzenie pełnomocnictwa przez pełnomocnika	328
Tablica 27. Wygaśnięcie pełnomocnictwa	328
Rozdział IV. Koszty procesu	329
Tablica 28. Koszty – podział	329
Tablica 29. Opłaty – podział	330
Tablica 30. Zwrot opłaty	331
Tablica 31. Zasada ponoszenia kosztów procesu	332
Tablica 32. Formy uiszczania opłat sądowych	333

Rozdział V. Czynności procesowe – wiadomości ogólne	334
Tablica 33. Pisma procesowe	334
Tablica 34. Elementy pisma procesowego	335
Tablica 35. Pismo z brakami formalnymi lub bez opłaty	336
Tablica 36. Doręczenia	337
Tablica 37. Posiedzenia sądowe	339
Tablica 38. Terminy ustawowe a sądowe	341
Tablica 39. Przykładowe terminy ustawowe, sądowe, umowne i instrukcyjne	342
Tablica 40. Przywrócenie terminu	343
Tablica 41. Zawieszenie postępowania	344
Rozdział VI. I instancja	345
Tablica 42. Mediacja a postępowanie pojednawcze	345
Tablica 43. Pozew – kwalifikowane pismo procesowe	346
Tablica 44. Przykład pozwu	347
Tablica 45. Przekształcenia podmiotowe powództwa	348
Tablica 46. Powództwo wzajemne	349
Tablica 47. Niedopuszczalność powództwa wzajemnego w postępowaniach odrębnych	350
Tablica 48. Przyczyny odrzucenia pozwu	350
Tablica 49. Przebieg rozprawy	352
Rozdział VII. Dowody	354
Tablica 50. Środki dowodowe	354
Tablica 51. Fakty niewymagające dowodu	355
Tablica 52. Domniemania	356
Rozdział VIII. Orzeczenia	357
Tablica 53. Podział wyroków (I)	357
Tablica 54. Podział wyroków (II)	358
Tablica 55. Sentencja, ogłoszenie, uzasadnienie i doręczenie wyroku	359
Tablica 56. Rygor natychmiastowej wykonalności	360
Tablica 57. Wyrok zaoczny	362
Tablica 58. Rektyfikacja wyroku	363
Tablica 59. Postanowienia	364
Tablica 60. Prawomocność orzeczeń	365
Rozdział IX. Środki odwoławcze	366
Tablica 61. Środki odwoławcze w procesie cywilnym	366
Tablica 62. Cechy środków odwoławczych	366
Tablica 63. Apelacja – zasady ogólne	367
Tablica 64. Apelacja pełna i niepełna	368
Tablica 65. Przykład apelacji cywilnej	369
Tablica 66. Postępowanie apelacyjne	373
Tablica 67. Wyrok sądu II instancji	374
Tablica 68. Nieważność postępowania	375

Tablica 69. Zażalenie _____	376
Tablica 70. Zażalenie – dopuszczalność _____	377
Tablica 71. Skarga kasacyjna _____	378
Tablica 72. Skarga na orzeczenie referendarza sądowego _____	379
Tablica 73. Wznowienie postępowania _____	380
Tablica 74. Wznowienie postępowania – podstawy _____	382
Tablica 75. Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia _____	383
Tablica 76. Środki odwoławcze/zaskarżenia – zestawienie _____	384
Rozdział X. Postępowanie odrębne _____	385
Tablica 77. Rodzaje postępowań odrębnych _____	385
Tablica 78. Sprawy małżeńskie _____	386
Tablica 79. Inicjatywa prokuratora w sprawach między rodzicami a dziećmi _____	387
Tablica 80. Sprawy z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych _____	388
Tablica 81. Postępowanie nakazowe i upominawcze _____	389
Tablica 82. Postępowanie uproszczone _____	390
Tablica 83. EPU _____	391
Rozdział XI. Postępowanie nieprocesowe _____	393
Tablica 84. Postępowanie nieprocesowe (art. 506–694 ⁸ KPC) – zasady ogólne _____	393
Tablica 85. Poszczególne rodzaje spraw rozpatrywane w postępowaniu nieprocesowym _____	394
Tablica 86. Wszczęcie postępowania nieprocesowego _____	395
Rozdział XII. Postępowanie zabezpieczające _____	397
Tablica 87. Postępowanie zabezpieczające _____	397
Tablica 88. Strony postępowania zabezpieczającego _____	398
Tablica 89. Warunki zabezpieczenia _____	399
Tablica 90. Rodzaje zabezpieczenia _____	399
Tablica 91. Sposoby zabezpieczenia _____	400
Tablica 92. Ustanie zabezpieczenia _____	401
Rozdział XIII. Postępowanie egzekucyjne _____	402
Tablica 93. Podstawa egzekucji _____	402
Tablica 94. Tytuły egzekucyjne _____	402
Tablica 95. Klauzula wykonalności _____	402
Tablica 96. Etapy postępowania egzekucyjnego _____	404
Tablica 97. Przesłanki postępowania egzekucyjnego _____	404
Tablica 98. Podmioty postępowania egzekucyjnego _____	405
Tablica 99. Wszczęcie i prowadzenie egzekucji _____	406
Tablica 100. Zawieszenie postępowania egzekucyjnego _____	407
Tablica 101. Umorzenie postępowania egzekucyjnego _____	408
Tablica 102. Ograniczenia egzekucji _____	409
Tablica 103. Powództwa przeciwegzekucyjne _____	410
Tablica 104. Sposoby egzekucji _____	411
Tablica 105. Środki zaskarżenia _____	411

Rozdział XIV. Sąd polubowny (arbitrażowy)	412
Tablica 106. Zakres przedmiotowy kompetencji sądu polubownego	412
Tablica 107. Sąd polubowny	412
Tablica 108. Zapis na sąd polubowny	413
Tablica 109. Elementy zapisu na sąd polubowny	414
Tablica 110. Podstawy rozstrzygnięcia sporów	414
Tablica 111. Przebieg postępowania przed sądem polubownym	415
Tablica 112. Uznanie i stwierdzenie wykonalności wyroku sądu polubownego lub ugody przed nim zawartej	416
Tablica 113. Skarga o uchylenie wyroku sądu polubownego	417

Część D. Testy

Test	419	Odpowiedzi do testu	523
------------	-----	---------------------------	-----

Wykaz skrótów

1. Akty normatywne

KC	_____	Kodeks cywilny
KK	_____	Kodeks karny
KomSEgzU	___	ustawa z 29.8.1997 r. (tekst jedn. Dz.U. z 2017 r. poz. 1277 ze zm.)
KP	_____	Kodeks pracy
KPC	_____	Kodeks postępowania cywilnego
KPK	_____	Kodeks postępowania karnego
KRO	_____	Kodeks rodzinny i opiekuńczy
KSCU	_____	ustawa z 28.7.2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jedn. Dz.U. z 2016 r. poz. 623 ze zm.)
KSH	_____	ustawa z 15.9.2000 r. – Kodeks spółek handlowych (tekst jedn. Dz.U. z 2017 r. poz. 1577)
KWU	_____	ustawa z 6.7.1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (tekst jedn. Dz.U. z 2017 r. poz. 1007 ze zm.)
NielU	_____	ustawa z 26.10.1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (tekst jedn. Dz.U. z 2016 r. poz. 1654 ze zm.)
OKiKU	_____	ustawa z 16.2.2007 r. (tekst jedn. Dz.U. z 2017 r. poz. 229 ze zm.)
PodpEIU	_____	<i>ustawa z 18.9.2001 r. o podpisie elektronicznym (Dz.U. Nr 130, poz. 1450)</i>
PrAut	_____	ustawa z 4.2.1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (tekst jedn. Dz.U. z 2017 r. poz. 880 ze zm.)
PrBank	_____	ustawa z 29.8.1997 r. – Prawo bankowe (tekst jedn. Dz.U. z 2017 r. poz. 1876)
PrNot	_____	ustawa z 14.2.1991 r. – Prawo o notariacie (tekst jedn. Dz.U. z 2016 r. poz. 1796 ze zm.)
PrPoczt	_____	ustawa z 23.11.2012 r. – Prawo pocztowe (tekst jedn. Dz.U. z 2017 r. poz. 1481)
PrSpółdz	_____	ustawa z 16.9.1982 r. – Prawo spółdzielcze (tekst jedn. Dz.U. z 2017 r. poz. 1560 ze zm.)
PrStow	_____	ustawa z 7.4.1989 r. – Prawo o stowarzyszeniach (tekst jedn. Dz.U. z 2017 r. poz. 210)
PrUpad	_____	ustawa z 28.2.2003 r. – Prawo upadłościowe (tekst jedn. Dz.U. z 2017 r. poz. 791)

PrUSP	ustawa z 27.7.2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (tekst jedn. Dz.U. z 2016 r. poz. 2062 ze zm.)
PWKC	ustawa z 23.4.1964 r. – Przepisy wprowadzające Kodeks cywilny (Dz.U. Nr 16, poz. 94 ze zm.)
RPOU	ustawa z 15.7.1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (tekst jedn. Dz.U. z 2017 r. poz. 958)
SDGU	ustawa z 2.7.2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (tekst jedn. Dz.U. z 2017 r. poz. 2168)
SNU	ustawa z 23.11.2002 r. o Sądzie Najwyższym (tekst jedn. Dz.U. z 2016 r. poz. 1254 ze zm.)
SpółdzMieszkU	ustawa z 15.12.2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych (tekst jedn. Dz.U. z 2013 r. poz. 1222 ze zm.)
WłLokU	ustawa z 24.6.1994 r. o własności lokali (tekst jedn. Dz.U. z 2015 r. poz. 1892 ze zm.)
ZNKU	ustawa z 16.4.1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (tekst jedn. Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.)

2. Czasopisma

Biul. SN	Biuletyn Sądu Najwyższego
KPP	Kwartalnik Prawa Prywatnego
MoP	Monitor Prawniczy
NP	Nowe Prawo
OSAB	Orzecznictwo Sądów Apelacji Białostockiej
OSN	Orzecznictwo Sądu Najwyższego
OSNCP	Orzecznictwo Sądu Najwyższego – Izba Cywilna i Pracy
OSP	Orzecznictwo Sądów Polskich
OSPiKA	Orzecznictwo Sądów Polskich i Komisji Arbitrażowych
OTK-A	Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego Seria A
Pal.	Palestra
PiP	Państwo i Prawo
PN	Przegląd Notarialny
Pr. Sp.	Prawo Spółek
Prok. i Pr.	Prokuratura i Prawo
PS	Przegląd Sądowy
Rej.	Rejent
RPEiS	Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny
Rzeczp.	Rzeczpospolita
SC	Studia Cywilistyczne
Wok.	Wokanda
ZNUJ	Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego

3. Inne skróty

art. _____	artykuł
CEIDG _____	Centralna Ewidencja i Informacja o Działalności Gospodarczej
cyt. _____	cytowana (-y, -e)
EPU _____	Elektroniczne Postępowanie Upominawcze
franc. _____	francuski
KRS _____	Krajowy Rejestr Sądowy
m.in. _____	między innymi
m.st. _____	miasto stołeczne
n. _____	następna (-y, -e)
NFZ _____	Narodowy Fundusz Zdrowia
niepubl. _____	niepublikowana (-y, -e)
np. _____	na przykład
Nr _____	numer
orz. _____	orzeczenie
PGRP _____	Prokuratura Generalna Rzeczypospolitej Polskiej
post. _____	postanowienie
poz. _____	pozycja
pr. zbior. _____	praca zbiorowa
pyt. _____	pytanie
r. _____	rok
RPD _____	Rzecznik Praw Dziecka
RPO _____	Rzecznik Praw Obywatelskich
rozdz. _____	rozdział
s. _____	strona
tj. _____	to jest
tabl. _____	tablica
tekst jedn. _____	tekst jednolity
TK _____	Trybunał Konstytucyjny
tzn. _____	to znaczy
tw. _____	tak zwany (-a, -e)
ust. _____	ustęp
uzas. _____	uzasadnienie
w zw. _____	w związku
wyr. _____	wyrok
z. _____	zeszyt
zd. _____	zdanie
zob. _____	zobacz

Część A. Pytania egzaminacyjne

Rozdział I. Pojęcie, rodzaje i źródła prawa procesowego cywilnego

Pytanie 1. Co to jest sprawa cywilna?

Sprawami cywilnymi są sprawy z zakresu prawa cywilnego, rodzinnego i opiekuńczego oraz prawa pracy, i sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych, a także inne sprawy, do których, na mocy przepisów szczególnych, stosuje się przepisy KPC (art. 1 ustawy z 17.11.1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego, tekst jedn. Dz.U. z 2016 r. poz. 1822 ze zm., dalej: KPC).

Oznacza to, że sprawami cywilnymi **w znaczeniu materialnym** są te sprawy, które ze swej istoty mają charakter cywilny, gdyż są normowane przepisami prawa cywilnego. Do tej grupy należą sprawy z zakresu prawa cywilnego, rodzinnego, opiekuńczego i prawa pracy.

Z kolei sprawami cywilnym **w znaczeniu formalnym** są te sprawy, które – co prawda – nie są cywilnymi ze swej natury, ale na mocy przepisów prawa zostały poddane właściwości cywilnych sądów powszechnych. W tym zakresie można wskazać m.in. sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych czy też sprawy z zakresu postępowania rejestrowego.

Pytanie 2. Co to jest postępowanie cywilne? Jakie są jego zadania i funkcje?

Według *J. Jodłowskiego* postępowanie cywilne jest prowadzoną w określonych prawem formach działalnością sądów i innych właściwych organów oraz występujących przed tymi organami stron i innych zainteresowanych osób, zmierzającą do

realizacji stosunków prawa cywilnego, rodzinnego i prawa pracy oraz do ochrony wynikających z tych stosunków praw podmiotowych. Działalność ta polega na rozpatrywaniu i rozstrzyganiu spraw z zakresu tych stosunków oraz na przymusowym wykonywaniu orzeczeń sądów i innych właściwych organów stwierdzających prawa i obowiązki stron¹.

Według *W. Broniewcza* funkcje postępowania cywilnego koncentrują się na następujących zagadnieniach:

- 1) konkretyzowaniu i realizowaniu norm prawnych z zakresu prawa cywilnego, rodzinnego i opiekuńczego oraz prawa pracy i ubezpieczeń społecznych;
- 2) wydawaniu zarządzeń, zwolnień i zezwoleń mających znaczenie prawne;
- 3) dokonywaniu czynności dokumentacyjno-rejestrowych;
- 4) dokonywaniu innych czynności przekazanych sądom na drodze ustawy².

Pytanie 3. Jakie są źródła prawa procesowego cywilnego?

Podstawowym źródłem prawa procesowego cywilnego jest wielokrotnie nowelizowany **Kodeks postępowania cywilnego**.

Bardzo istotne znaczenie mają inne akty prawne zawierające przepisy z zakresu prawa procesowego cywilnego, wśród których warto wskazać:

- 1) ustawę z 28.2.2003 r. – Prawo upadłościowe (tekst jedn. Dz.U. z 2016 r. poz. 2171 ze zm.);
- 2) ustawę z 15.5.2015 r. – Prawo restrukturyzacyjne (Dz.U. z 2017 r. poz. 1508 ze zm.);
- 3) ustawę z 17.6.2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez uzasadnionej zwłoki (tekst jedn. Dz.U. z 2016 r. poz. 1259 ze zm.);
- 4) ustawę z 28.7.2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jedn. Dz.U. z 2016 r. poz. 623 ze zm.);
- 5) rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z 23.12.2015 r. – Regulamin urzędowania sądów powszechnych (Dz.U. z 2015 r. poz. 2316).

¹ *J. Jodłowski*, [w:] *J. Jodłowski, Z. Resich, J. Lapiere, T. Misiuk-Jodłowska*, Postępowanie cywilne, Warszawa 1996, s. 10.

² *W. Broniewicz*, Postępowanie cywilne w zarysie, Warszawa 1995, s. 17.

Pytanie 4. Jaki jest wpływ postępowania karnego na postępowanie cywilne?

Jeśli postępowanie karne i postępowanie cywilne toczą się równolegle, sąd cywilny może zawiesić z urzędu postępowanie, zgodnie z art. 177 § 1 pkt 4 KPC, jeżeli ujawni się czyn, którego ustalenie w drodze karnej lub dyscyplinarnej mogłoby wywrzeć wpływ na rozstrzygnięcie sprawy cywilnej. Ponadto, zgodnie z art. 177 § 2 KPC, jeżeli postępowanie karne nie jest jeszcze rozpoczęte, a jego rozpoczęcie zależy od wniosku strony, sąd wyznaczy termin do wszczęcia postępowania, w innych wypadkach może zwrócić się do właściwego organu.

Jeśli chodzi o wpływ postępowania karnego na postępowanie cywilne, jeśli toczy się ono po zakończeniu postępowania karnego, to w tym zakresie decydujące znaczenie ma art. 11 KPC, zgodnie z którym ustalenia wydanego w postępowaniu karnym prawomocnego wyroku skazującego, co do popełnienia przestępstwa wiążą sąd w postępowaniu cywilnym. Jednakże osoba, która nie była oskarżona, może powoływać się w postępowaniu cywilnym na wszelkie okoliczności wyłączające lub ograniczające jej odpowiedzialność cywilną. Oznacza to, że sąd cywilny nie może dokonywać ustaleń objętych owym związaniem.

Jeżeli mamy do czynienia z wyrokiem uniewinniającym, to nie ma on znaczenia dla przebiegu postępowania cywilnego z uwagi na to, że niestwierdzenie przestępstwa nie wyklucza odpowiedzialności na gruncie prawa cywilnego materialnego, np. w ramach odpowiedzialności cywilnej z tytułu czynu niedozwolonego.

W przypadku postępowania cywilnego toczącego się przed postępowaniem karnym, wpływ tego ostatniego jest ograniczony i sprowadza się do ewentualnej podstawy wznowienia postępowania na mocy następujących przepisów KPC:

- 1) art. 403 § 1 pkt 1, zgodnie z którym można żądać wznowienia postępowania, gdy wyrok został oparty na skazującym wyroku karnym, następnie uchylonym;
- 2) art. 403 § 2, który stanowi, że można również żądać wznowienia w razie późniejszego wykrycia prawomocnego wyroku, dotyczącego tego samego stosunku prawnego, albo wykrycia takich okoliczności faktycznych lub środków dowodowych, które mogłyby mieć wpływ na wynik sprawy, a z których strona nie mogła skorzystać w poprzednim postępowaniu; w tym ostatnim przypadku okoliczności lub środki dowodowe mogą być wykryte też w toku późniejszego postępowania karnego.

Pytanie 5. Jaki jest zasięg terytorialny norm prawa procesowego cywilnego?

Podstawową zasadą jest ta, że sąd zawsze stosuje prawo procesowe państwa jego siedziby (*lex fori processualis*), bez względu na to, według jakiego prawa materialnego będzie oceniane roszczenie stanowiące przedmiot postępowania. Od powyższej zasady mogą istnieć wyjątki wynikające z przepisów prawa międzynarodowe-